

Jakou dekompresní bójku pro potápění mám použít?

Dekompresní potápěčské bójky, které jsou vypouštěny na hladinu v průběhu ponoru, nejsou ničím novým. Vyskytují se v různých barvách, délkách, jsou vyrobeny z různých materiálů a mohou mít ještě řadu dalších vlastností. Na co bychom se však měli zaměřit, když si mezi nimi vybíráme?

Žlutá, oranžová, zelená, růžová, dvojbarevná... kterou barvu vybrat?

Ve světě plném pestrobarevného potápěčského vybavení bychom si mohli přát například bójku, která pěkně ladí s barvou našich ploutví... Ale vážně: jak by měl výběr barvy správně vypadat a co znamenají jednotlivé barvy (pokud tedy vůbec něco znamenají)?

Nejprve si ujasněme, proč vlastně potápěčské bójky používáme. Odpověď na tuto otázku je velice jednoduchá: *je třeba, aby bójka upoutala pozornost a zajistila naši viditelnost na místě, kde se potápíme.*

V námořnickém průmyslu existuje několik předpisů, které určují, jak má vypadat vybavení pro případ nouze. Konvence SOLAS (pro záchranu života na moři, Saving Of Life At Sea) a kodex LSA (vybavení pro záchranu života, Life-Saving Appliance) požadují, aby všechny části vybavení pro případ nouze měly jasně viditelnou barvu za účelem snadného rozpoznání.

I když potápěčská dekompresní bójka není obecně považována za prostředek pro záchranu života, je její funkce podobná, neboť má upoutat pozornost a tak zajistit, abychom se neztratili. I když žádné požadavky, které by přesně určovaly, jakou má mít barvu, nejsou definovány, je námořními a záchrannými organizacemi **všeobecně se má za to, že nejvhodnějšími barvami jsou oranžová, žlutá a s jistými výhradami i červená.** Napříč celou potápěčskou komunitou však existuje pouze jediný všeobecně uznávaný požadavek, a to aby bójka měla barvy dobře a jasně viditelné.

Skutečně důležité je, aby barva bóje nesplývala s vodní hladinou a/nebo s oblohou. Přestože byly provedeny studie, které se snažily přinést odpověď na otázku, jaká barva je pro tento účel nejlepší, jejich výsledky nejsou vždy jednoznačné. Barva různých moří, ve kterých se tak rádi potápíme, není totiž vždy stejná a viditelnost různých barev může být ovlivněna rovněž tím, zda svítí slunce, nebo je pod mrakem. Pro naše účely se zdá být nejvýhodnější fluoreskující zelená nebo zeleno-žlutá, případně fluoreskující oranžová.

A co třeba oranžová pro bezpečnostní a dekompresní zastávky a žlutá pro stavy nouze?

Stejně jako neexistuje žádná mezinárodně uznávaná barva, kterou by měla bójka mít, tak nepanuje shoda ani v tom, při jakých příležitostech se mají jednotlivé barvy použít. V některých oblastech a mezi potápěči v určitých skupinách panuje shoda v tom, že oranžová barva by měla být používána při obvyklých situacích a žlutá by měla být využita pouze při stavech nouze. Někdy dokonce potápěči připevňují ke žluté bójce tabulku se vzkazem, na kterém blíže určují, jakou pomoc potřebují. To znamená, že potápěč se musí potopit se dvěma potápěčskými bójkami najednou a následně použije jednu nebo druhou podle situace a podle toho, co potřebuje sdělit na palubu. Takto může posádka rychle zareagovat a rozpoznat případnou nouzovou situaci.

Tento princip platí pouze tehdy, pokud mají všichni potápěči ve skupině 2 potápěčské bójky. V reálném světě má však téměř každý potápěč u sebe pouze jednu a navíc každý potápěč je mívá v jiné barvě.

Některé bójky mají dokonce jednu stranu oranžovou a druhou žlutou, protože oranžová je lépe vidět v přímém slunečním světle, zatímco žlutá spíše při rozednění. Samozřejmě taková bójka se nedá použít k signalizaci případu nouze.

Ať už je barva jakákoliv, měla by vám bójka pomoci v tom, abyste byli dobře viditelní a pokud chcete použít nějakou barvu jako signál v případě nouze, měli byste se na jejím významu předem domluvit před ponorem.

Jakou má mít bójka délku a z jakého má být materiálu?

Je třeba si uvědomit, že bójka nás musí především zviditelnit. Pokud bude příliš krátká, nebo příliš úzká, nebude vidět z větší vzdálenosti, především pokud bude použita při zhoršených podmínkách, jako jsou například vysoké vlny. Čím výše bude vyčnívat nad hladinu, tím snáze bude viditelná z dálky, ale na druhé straně pokud bude příliš dlouhá, může být problém udržet ji ve vzpřímené poloze.

Materiál, ze kterého je bójka vyrobena, její viditelnost příliš neovlivní, nicméně může mít vliv na její kvalitu a životnost. Výrobky z plastu nebo polyvinylchloridu (PVC) po celé délce spojené tepelným svárem jsou méně odolné ve srovnání s výrobky z nylonu, které bývají sešité a někdy mají dokonce uvnitř vzduchový vak, podobně jako tomu bývá u kompenzátoru vzlaku. Dražší nylonové typy mívají často ještě další vylepšení, která napomáhají jejich funkci.

Zespoda otevřené, nebo uzavřené (samouzavíratelné)?

Některé bójky po nafouknutí zůstávají vespod otevřené. Jednoduše je nafouknete pomocí hadice z prvního stupně automatiky (octopus) a pošlete na hladinu. Když se plyn uvnitř bójky cestou na hladinu rozpíná, přebytek je jednoduše vytlačen ven z otevřeného konce bójky a tak se zamezí možnému protržení. Problém těchto typů bójek spočívá v riziku, že pokud je vyšlete z hlubiny na povrch, mohou se na hladině „převrátit“ a napuštěný vzduch tak snadno unikne. Výsledkem je pak situace, kdy bójka neplní svou funkci, protože se buď opět ponoří, nebo zůstane na hladině pouze zcela napuštěná.

Samouzavíratelné typy bójek zabrání úniku vzduchu po dosažení hladiny. Tím se zajistí, že pokud udržíte lanko a cívku – ano, skutečně je nutné mít bójku navázanou na lanko, když ji posíláte na hladinu – pod dostatečným tahem, bude bójka na hladině ve vztyčené poloze. U bójky totiž nestačí, aby pouze dosáhla hladiny. Je třeba, aby byla vztyčená nad úroveň hladiny. Toho docílíme pomocí dostatečného napětí lanka,

které udržujeme dole pod vodou. Ani samouzavíratelná bójka při vzestupu nepraskne, neboť je vybavena přetlakovými a vypouštěcími ventily.

I v případě, že neposíláte bójku z hloubky, ale pouze ji umístíte na hladině, je samouzavíratelná bójka vhodnější, než bójka otevřená. Vzduch z ní totiž nebude unikat pokaždé, když se převrátí.

Dostupné jsou rovněž typy, které lze nafouknout ústy, pomocí malého válečku, nebo i pomocí hadice inflátoru. Tyto možnosti mohou být výhodné, nicméně použití hadice z inflátoru při napouštění bójky nemusí být zrovna jednoduché a určitě nestojíme o možné komplikace, které mohou při použití takového způsobu naplnění nastat. V každém případě, jako ostatně při používání jakéhokoliv bezpečnostního vybavení, je třeba nejprve pečlivě prostudovat způsob použití a nezjišťovat ho až v případě nutnosti.

Další možnosti

Některé bójky mají na povrchu reflexní pruhy, takže se dají použít v noci při nasazení světlometů. Některé mají na vršku upevnění pro stroboskop, nebo svítící tyčku, čehož lze rovněž využít v noci. Jeden z výrobců potápěčských bójek dokonce zabudoval do bójky kapsu na připojení samostatného vysílače tísňového signálu.

Rovněž je možné se setkat s bójkami vybavenými kapsou na spodní části. Ta může být prázdná, nebo v ní mohou být uloženy další pomůcky pro případ nouze, nebo zde může být uschována malá cívka. Možná je zbytečné to připomínat, ale je třeba si uvědomit, že v případě, kdy používáme potápěčskou bójku pod vodou, vždy potřebujeme cívku, která ve většině případů nebývá prodávána společně s bójkou.

Bójka může být velice důležitá ve chvíli, kdy se ocitnete daleko od potápěčské lodi, nebo od pobřeží a nikdo vás nezahledne. V takové situaci si budete přát, abyste měli po ruce tu nejlepší možnou bójku. Je třeba si to uvědomit ve chvíli, kdy zvažujete, jakou bójku si pořídit. Když vybíráte jakoukoliv část vybavení, která vám může zachránit život, neměli byste se ohlížet v první řadě na cenu, ale na kvalitu a využitelnost. To jsou dvě hlavní vlastnosti, které mohou stát mezi životem a smrtí.

Povrchová bójka, nebo dekompresní bójka vypouštěná na hladinu?

Alespoň v anglických textech dochází často k záměně těchto pojmů (povrchová bójka – Surface Marker Buoy, SMB a dekompresní bójka – Delayed Surface Marker Buoy, DSMB) Mezi těmito typy bójí je však určitý rozdíl. Povrchová bójka je obyčejná bójka s potápěčskou vlajkou, která označuje místo ponoru a setrvává hladině po celou dobu ponoru.

Potřebujete více informací o pomůckách, které zabrání abyste se při potápění ztratili? Seznamte se s bezpečnostní kampaní DAN ["Jak se neztratit" \(Don't get lost\)](#) a stáhněte si z naší stránky vlastní kopii bezpečnostní příručky.